

ЗАТВЕРДЖУЮ

Ректор Чорноморського національного
університету імені Петра Могили
доктор технічних наук, професор

Леонід КЛИМЕНКО

р.

ВИСНОВОК

Чорноморського національного університету імені Петра Могили щодо дисертації **Слободянюка Дмитра Сергійовича на тему “Удосконалення механізмів державного управління в сфері інтелектуальної власності в Україні”**, поданої на здобуття наукового ступеня доктора філософії за спеціальністю 281 – публічне управління та адміністрування (галузь знань 28 “Публічне управління та адміністрування”)

ВИТЯГ З ПРОТОКОЛУ

фахового семінару кафедр: публічного управління та адміністрування; місцевого самоврядування та регіонального розвитку; соціальної роботи, управління і педагогіки Навчально-наукового інституту публічного управління та адміністрування Чорноморського національного університету імені Петра Могили від «18» жовтня 2023 року.

ПРИСУТНІ:

1. Смелянов Володимир Михайлович, д.держ.упр., професор (директор Навчально-наукового інституту публічного управління та адміністрування);
2. Андріяш Вікторія Іванівна, д.держ.упр, професор;
3. Антонова Людмила Володимирівна, д.держ.упр., професор;
4. Ужва Алла Миколаївна, д.е.н., професор
5. Бондар Ганна Леонідівна, к.політ.н., доцент;
6. Верба Світлана Миколаївна, доцент б.в.з.;
7. Євтушенко Олександр Никифорович, д.політ.н., професор (зав. кафедри);
8. Шульга Анастасія Алімівна, к.держ.упр, доцент;
9. Козлова Людмила Василівна, к.держ.упр, доцент;
10. Малікіна Оксана Анатоліївна, ст.викладач;
11. Акімова Тетяна Юріївна, к.держ.упр, доцент б.в.з.;
12. Сорока Світлана Вікторівна, д.держ.упр., професор;

13. Стоян Олександра Юріївна, д.держ.упр., професор;
14. Іванов Микола Семенович, д.політ. наук, професор;
15. Шевчук Олександр Володимирович, д.політ. наук, професор;
16. Штирбов Олександр Миколайович, к.держ.упр, доцент.

ЗАПРОШЕНІ:

17 Сиченко Віктор Володимирович, д.держ.упр., професор, ректор Комунального закладу вищої освіти «Дніпровська академія неперервної освіти» Дніпропетровської обласної ради» (м. Дніпро);

18. Івашова Людмила Миколаївна, д.держ.упр., професор, професор кафедри публічного управління та митного адміністрування Університету митної справи та фінансів (м. Дніпро);

19. Антонов Андрій Вячеславович, д.держ.упр., професор, професор кафедри економічної безпеки, публічного управління та адміністрування Державний університет «Житомирська політехніка»;

Головуючий: Антонова Людмила Володимирівна, доктор наук з державного управління, професор.

Секретар: Малікіна О.А., ст. викладач.

Присутні на засіданні 19 осіб (з них 12 докторів наук, 5 кандидатів наук).

ПОРЯДОК ДЕННИЙ:

1. Обговорення основних наукових результатів дисертації Слободянюка Дмитра Сергійовича на тему “Удосконалення механізмів державного управління в сфері інтелектуальної власності в Україні”, що подана на здобуття наукового ступеня доктора філософії за спеціальністю 281 – публічне управління та адміністрування (галузь знань 28 «Публічне управління та адміністрування»).

СЛУХАЛИ: доповідь аспіранта Слободянюка Дмитра Сергійовича за матеріалами дисертаційного дослідження на тему “Удосконалення механізмів державного управління в сфері інтелектуальної власності в Україні”, поданої на здобуття ступеня доктора філософії за спеціальністю 281 “Публічне управління та адміністрування” з галузі знань 28 “Публічне управління та адміністрування”.

Тема дисертаційного дослідження Слободянюка Дмитра Сергійовича “Удосконалення механізмів державного управління в сфері інтелектуальної власності в Україні” затверджена вченою радою Чорноморського національного університету імені Петра Могили.

Науковий керівник – Ємельянов Володимир Михайлович, доктор наук з державного управління, професор, директор Навчально-наукового інституту публічного управління та адміністрування Чорноморського національного університету імені Петра Могили, Заслужений діяч науки і техніки України. Миколаїв, Україна.

Доповідач обґрунтував актуальність обраної теми, визначив мету, завдання, методологію та методику дослідження, охарактеризував об'єкт та предмет дослідження, виклав основні наукові положення та висновки, що виносяться на захист, вказав на науково-практичну значущість роботи, яка підтверджена впровадженням результатів дослідження в практичну діяльність.

Слободянюк Дмитро Сергійович акцентував увагу на тому, що у дисертаційній роботі вирішено актуальне наукове завдання, яке полягає в обґрунтуванні теоретичних засад і виробленні методичних підходів щодо удосконалення механізмів державного управління в сфері інтелектуальної власності в Україні.

Одержані під час дослідження результати, апробація та практичне їх використання свідчать про досягнення мети та вирішення поставлених в роботі завдань, що дає підстави зробити наступні висновки.

Шановний головуючий, секретар, присутні та запрошені!

Дозвольте представити Вам на розгляд результати нашого наукового дослідження за темою «Удосконалення механізмів державного управління в сфері інтелектуальної власності в Україні».

Сучасність вказує на важливість інтелектуальної власності – результатів інтелектуальної (інноваційної) та творчої діяльності людини. Інвестиції в інноваційні технології, створення культурної спадщини та інтелектуально інтенсивні галузі втрачають своє економічне значення, якщо в країні не створені умови для здійснення інтелектуальної (інноваційної) діяльності, а права на об'єкти інтелектуальної власності не мають надійної правової охорони та захисту.

Вказане зумовлює особливу значимість удосконалення механізмів державного управління інтелектуальною власністю як і для кожного творця, винахідника чи раціоналізатора, так і для суспільства та держави в цілому.

Удосконалення механізмів державного управління інтелектуальною власністю для України є необхідною умовою для її інтеграції до міжнародних структур. Крім того, удосконалення механізмів державного управління інтелектуальною власністю може бути запорукою підтримання загального позитивного іміджу на міжнародній арені.

Рівень правової охорони, а також можливості для ефективного захисту інтелектуальної власності в державі впливає на інвестиційну привабливість країни, її позицію в міжнародній торговельній системі та конкурентоспроможність її інтелектуальних ресурсів.

В Україні механізми державного управління інтелектуальною власністю залишаються не ефективними. Фактично відсутні стимули для розробки та впровадження інноваційних рішень, система правової охорони функціонує недосконало, що зумовлено постійним реформуванням та процесами оптимізації в цій сфері, а рівень захисту прав інтелектуальної власності залишається низьким, кількість порушень прав суб'єктів інтелектуальної власності зростає.

Показовим є той факт, що започаткований в 2017 році український стартап «PatentBot» в 2022 році почав процес ліквідації. «PatentBot» – сервіс для реєстрації торговельних марок, патентів та об'єктів авторського права.

Вказане свідчить, що такі інноваційні стартапи в Україні не можуть бути повноцінно реалізовані, не знаходять державної підтримки, не мають стимулюючих факторів. Також можливо зазначити, що процес ліквідації пов'язаний ще й з тим, що сервіс не знайшов відповідної підтримки й серед користувачів, враховуючи незацікавленість в отриманні правової охорони на об'єкти інтелектуальної власності.

Крім того, триваюча війна, погіршення фінансового становища суб'єктів господарської діяльності, руйнування усталених економічних зв'язків у межах країни та з іноземними партнерами становлять серйозні виклики для всіх галузей економіки.

Необхідно вжити заходи, щоб переломити цю несприятливу ситуацію для вдосконалення механізмів державного управління інтелектуальною власністю, що зумовить розвиток сфери інтелектуальної власності в Україні в цілому.

У цьому контексті надзвичайно важливим є науковий аналіз адміністративних механізмів у цій сфері та теоретичних розробок, які дозволять підвищити ефективність цих механізмів.

Метою дослідження є науково-теоретичне обґрунтування змісту механізмів державного управління інтелектуальною власністю в Україні та розробка на цій основі рекомендацій щодо поетапного вдосконалення цих механізмів.

Наукова новизна одержаних результатів визначається особистим внеском автора у вирішення актуального наукового завдання у галузі публічного управління та адміністрування, що полягає в обґрунтуванні теоретико-методологічних положень та розробці практичних рекомендацій щодо удосконалення механізмів державного управління в сфері інтелектуальної власності в Україні.

Основні наукові положення, що характеризують новизну отриманих результатів дослідження, представлені на сторінках 7-11 демонстраційного матеріалу.

Результати, одержані в ході виконаного дослідження, відповідають його меті, розкривають поставлені завдання і дають можливість сформулювати нижченаведені висновки та пропозиції.

1. На основі узагальнення понятійно-категоріального апарату дослідження механізмів державного управління у сфері інтелектуальної власності визначено змістовне наповнення понять «інтелектуальна власність», «ноу-хау», «інтелектуальний капітал», «механізм державного управління в сфері інтелектуальної власності». Узагальнено визначення категорії «механізм державного управління в сфері інтелектуальної власності», який розглядається в роботі як комплексна система принципів управління, інструментів, важелів та методів, котрі використовуються органами державної влади з метою формування та впровадження державної політики у сфері інтелектуальної

власності, що базується на відповідній нормативно-правовій, організаційно-функціональній та інформаційно-аналітичній базі.

Доведено, що основними складовими управління інтелектуальною власністю, у свою чергу, є: безпосередній розвиток інтелектуальної власності; організація та проведення аналізу ринку; захист особистих прав інтелектуальної власності; обмін об'єктами інтелектуальної власності. Загалом управління інтелектуальною власністю – це важлива діяльність, що має на меті забезпечення взаємодії, координації та узгодженості дій на різних рівнях із залученням різних елементів управління під час створення та реалізації об'єктів права інтелектуальної власності задля підвищення ефективності.

На основі систематизації особливостей системи державного управління у сфері інтелектуальної власності встановлено роль держави в підтримці інновацій, яку можна узагальнити до таких аспектів: сприяння розвитку науки, включаючи прикладну галузь, і навчання наукових та науково-технічних кадрів (джерело виникнення інновацій); різноманітність програм і проєктів з метою підвищення інтелектуальної (інноваційної) активності підприємців; державні замовлення на проведення науково-дослідних робіт (початковий поштовх до інтелектуальної (інноваційної) діяльності); фіскальні та інші регуляторні інструменти стимулюючої дії; посередництво держави у створенні ефективної взаємодії між академічною і прикладною наукою, що сприяє кооперації між промисловими корпораціями та університетами щодо виконання науково-дослідних робіт прикладного характеру.

Констатовано, що система державного управління спрямована на досягнення низки якісних та кількісних змін у сфері інтелектуальної власності та в інтелектуальному потенціалі всього суспільства. Критеріями, які включають оціночні показники ефективності управлінського впливу, котрі можуть бути повністю вимірюваними, є: сукупний економічний вигідний ефект; загальні технічні рішення, що захищені патентним правом; обсяг результатів інтелектуальної (інноваційної) діяльності; позиція країни у світовому та європейському рейтингах.

2. За результатами дослідження концептуальних засад функціонування механізмів державного регулювання у сфері інтелектуальної власності, зазначено, що діяльність держави у сфері інтелектуальної власності, котра здійснюється через механізми державного управління, можна описати як реалізацію функцій державного управління в цьому напрямку. Згідно з характером впливу суб'єкта державного управління на об'єкт у сфері інтелектуальної власності виокремлено правовий, організаційний, політичний, економічний, соціальний та інституційний механізми.

Як засоби розв'язання суперечностей та процесів у сфері державного управління зазначені механізми є взаємопов'язаними, спрямованими на реалізацію державно-управлінських функцій у сфері інтелектуальної власності, ґрунтуються на основоположних принципах, мають цільову орієнтацію і здійснюють функціональну діяльність, використовуючи відповідні норми і методи управління. Зазначені механізми перебувають під систематичним

опосередкованим впливом низки факторів, серед яких ресурсний, ринковий, соціальний та мотиваційний, науково-технічний.

3. Проаналізовано стан забезпечуючих компонентів державного управління інтелектуальною власністю в Україні, а саме: нормативно-правового, інституційного та функціонального забезпечення державного управління у сфері інтелектуальної власності. Зазначено, що позитивний результат від стимулювання інтелектуальної (інноваційної) діяльності корелюється з належним рівнем правової охорони та ефективністю захисту інтелектуальної власності, процедурність яких чітко регламентована чинним законодавством.

Констатовано, що законодавчі та підзаконні нормативно-правові акти України в цілому відповідають встановленим міжнародним стандартам, а державна політика демонструє практичну спрямованість на покращення якості та повноти нормативно-правового забезпечення у сфері інтелектуальної власності, навіть у період дії воєнного стану в Україні, шляхом мінімізації впливу негативних чинників та руйнівних наслідків на власників об'єктів інтелектуальної власності.

За результатами дослідження сучасного стану інституційного забезпечення державного управління інтелектуальною власністю виявлено велику кількість державних інституцій у сфері інтелектуальної власності, що відносяться до різних гілок державної влади та мають різне підпорядкування. Це пов'язано із багатоманітністю завдань, що виконують певні державні органи в межах реалізації державно-управлінських функцій стимулювання інтелектуальної (інноваційної) діяльності, правової охорони та захисту інтелектуальної власності в Україні.

Встановлено, що в цілому існуючі державні органи утворюють відповідну систему державного управління у цій сфері, яка в змозі виконувати функції стимулювання інтелектуальної (інноваційної) діяльності, правової охорони та захисту інтелектуальної власності, але забезпечення належного рівня їх здійснення в межах системи, що існує, є проблематичним через опосередкованість їх діяльності, викликану низьким рівнем взаємозв'язків та недостатнім забезпеченням координації їх діяльності.

Констатовано, що запровадження дворівневої системи державного управління у сфері інтелектуальної власності в Україні є доцільним, оскільки дозволяє об'єднати експертів у межах єдиного органу – Національного органу інтелектуальної власності, котрий буде здійснювати експертизи всіх об'єктів інтелектуальної власності.

Обґрунтовано, що з точки зору інституційного забезпечення державного управління інтелектуальною власністю найбільш проблемним залишається аспект захисту інтелектуальної власності через неспроможність існуючої судової системи, зокрема внаслідок гальмування процесу початку функціонування Вищого суду з питань інтелектуальної власності, забезпечувати однаковість застосування правових норм та реалізацію прав суб'єктів інтелектуальної власності на їх захист та відновлення.

Визначено, що функціональне забезпечення державного управління інтелектуальною власністю в Україні характеризується тим, що існує на перетині двох систем: системи державного управління та системи інтелектуальної власності. Ефективність діяльності суб'єктів державного управління залежить від того, наскільки оптимізовано здійснюється робота державних органів та державних службовців.

На сьогодні функціональне забезпечення державного управління у сфері інтелектуальної власності не можна назвати задовільним, оскільки на певні інституції покладено надто багато повноважень, деякі з яких вже реалізуються іншими органами державної влади, що породжує дублювання повноважень між цими органами. Крім того, ці органи не можуть повноцінно реалізовувати такі повноваження через організаційну непристосованість, фінансову та кадрову обмеженість.

4. Окреслено сучасні підходи до реалізації стимулюючого впливу інструментарію державного управління інтелектуальною власністю в Україні. За результатами періодизації основних етапів становлення механізмів державного управління щодо стимулювання інтелектуальної (інноваційної) діяльності констатовано: процес становлення відповідних механізмів триває, але значно більше уваги приділяється вирішенням питань правової охорони та захисту інтелектуальної власності, аніж стимулюванню впровадження інтелектуальної (інноваційної) діяльності; відсутній ефективний комплексний підхід до процесів надання правової охорони, експертизи, інформаційного забезпечення, економічної оцінки вартості та використання об'єктів інтелектуальної власності, що спричинює пасивність інноваторів; спостерігається низька мотивація суб'єктів господарювання щодо ведення інтелектуальної (інноваційної) діяльності.

Вказано, що держава в економічній політиці повинна орієнтуватися на створення необхідних умов для ефективного використання й комерціалізації об'єктів інтелектуальної власності з урахуванням приватних інтересів творців, інвесторів, виробників конкурентоспроможних товарів і послуг.

Наголошено на пріоритетності примноження інтелектуального потенціалу держави для відновлення України на основі системної реалізації таких стимулюючих державно-управлінських впливів, як: стимулювання взаємодії бізнесу та держави за принципом концесійних угод, державно-приватного партнерства, що передбачатиме залучення приватних ресурсів з метою реалізації цільових проєктів відновлення країни; активізація практичного впровадження стимулів економічного характеру у вигляді пільгових кредитів, особливого режиму оподаткування, цільового державного фінансування науково-технічних розробок для суб'єктів господарювання, які відповідають ознакам суб'єктів інноваційної діяльності; створення загальнонаціональної мережі незалежно керованих програм Pro Vono у сфері інтелектуальної власності, які будуть координуватися Українським національним офісом інтелектуальної власності та інновацій; створення необхідних умов для ефективного використання та комерціалізації об'єктів

інтелектуальної власності з урахуванням приватних інтересів інноваторів, інвесторів та виробників конкурентоспроможних товарів і послуг.

5. Окреслено напрями модернізації механізмів державного управління у сфері правової охорони інтелектуальної власності. За результатами хронологічного огляду процесів формування нормативно-правового забезпечення у сфері правової охорони інтелектуальної власності, обґрунтовано необхідність формування єдиної правової політики у сфері інтелектуальної власності на основі:

1) систематизації законодавства у сфері інтелектуальної власності, що передбачає наукове осмислення та узгодження цілей, принципів та визначення відповідних критеріїв, для забезпечення базису формування єдиної національної правової політики у сфері інтелектуальної власності;

2) здійснення кодифікації законодавства у сфері інтелектуальної власності шляхом прийняття відповідного кодексу – Кодексу України про інтелектуальну власність за пандектною моделлю, що забезпечить усунення існуючих суперечностей нормативно-правових актів, встановлення єдиного розуміння відповідних правових дефініцій, окреслення єдиних принципів правового регулювання та вилучення з нормативно-правової бази значної кількості застарілих нормативно-правових актів;

3) унормування стандартів діяльності Національного органу інтелектуальної власності.

Запропоновано концепт інституційної трансформації державного управління у сфері захисту інтелектуальної власності. За результатами ретроспективного огляду ідеї утворення спеціалізованої судової інстанції з вирішення спорів у сфері інтелектуальної власності в Україні, наголошено на важливості початку роботи Вищого суду з питань інтелектуальної власності, який повинен забезпечити вирішення наявних проблем у сфері захисту інтелектуальної власності, в тому числі й питання підсудності у справах про захист інтелектуальної власності.

Визначено, що чинне нормативно-правове забезпечення діяльності Вищого суду з питань інтелектуальної власності не сприяє формуванню ефективного правосуддя в Україні. Окреслено першочергові законодавчі унормування, які необхідно реалізувати до початку роботи Вищого суду з питань інтелектуальної власності, а саме: удосконалити процесуальне законодавство, прийняти спеціальний нормативно-правовий акт, що спрямований на врегулювання проблемних моментів діяльності Вищого суду з питань інтелектуальної власності, віднести розгляд кримінальних справ за фактами кримінальних правопорушень у сфері інтелектуальної власності до його відання, забезпечити завершення конкурсів на посади суддів цього суду та збільшити видатки на здійснення ним правосуддя.

На цьому доповідь закінчено. Дякую Вам за увагу!

Завершивши доповідь, здобувач відповів на запитання учасників фахового семінару.

ЗАПИТАННЯ:

Андріяш В.І., д. держ. упр., професор.

Запитання. Що об'єктивно вказує на існування проблем державного управління у сфері інтелектуальної власності? Чому саме організаційно-структурний та організаційно-функціональний механізми державного управління у сфері інтелектуальної власності потребують удосконалення?

Відповідь. Аналіз об'єктивного стану справ у сфері інтелектуальної власності дозволяє констатувати асиметричність рівня охорони та захисту інтелектуальної власності в Україні та наявного у країні наукового та творчого потенціалу. Україна за інтелектом нації, за даними ЮНЕСКО, посідає 23-тє місце в світі. Відповідно до доповіді за три роки International Property Rights Index (IPRI), Україна знаходиться на 105-му місці в світі за рівнем захисту інтелектуальної власності. За індексом людського розвитку за 2016 рік Global Index of Cognitive Skills and Educational Attainment Україна посідає 42 місце, в Глобальному інноваційному індексі 2019 року Global Innovation Index посідає 47 місце, увійшовши до ТОП-3 країн економічної групи lower-middle income. За рівнем інтелекту нації Україна за весь час своєї незалежності входить до першої тридцятки країн світу. В середньому, починаючи з 2017 року, Україна набирала 4.4 бали з 10 можливих відповідно до Міжнародного індексу прав власності.

Аналіз організаційного механізму державного управління інтелектуальною власністю виявив недостатню ефективність суб'єкту державного управління, що має наслідком слабку результативність у здійсненні функціональних повноважень конкретними органами. Можливо констатувати, що вплив, що застосовується суб'єктом державного управління, не повною мірою сприймається об'єктом державного управління і не призводить до якісних змін у сфері інтелектуальної власності.

Органи державної влади, віднесені до організаційної структури державного управління у сфері інтелектуальної власності в Україні, мають значні повноваження для здійснення стимулюючої, контрольної, правоохоронної та правозахисної діяльності. Проте, при розподіленні таких повноважень не вдалося повністю уникнути їх дублювання. Недостатньо чітка визначеність повноважень органів, на тлі загальнодержавних проблем у здійсненні державного управління, блокує належну реалізацію державно-управлінських функцій у сфері інтелектуальної власності. Проведенню єдиної політики у сфері інтелектуальної власності органами, що відносяться до організаційної структури державного управління у сфері інтелектуальної власності заважає недостатнє забезпечення координації їх діяльності. Виявлені недоліки проявляються в більшій мірі у зв'язку з недосконалістю правозастосування у сфері інтелектуальної власності органами державної влади та слабкою результативністю у здійсненні функціональних повноважень конкретними органами.

Штиршов Олександр Миколайович, к.держ.упр., доцент.

Запитання. Який стан цифровізації у сфері правової охорони інтелектуальної власності? Які напрями покращення можете запропонувати в цьому питанні?

Відповідь. Дякую за запитання. За останні 10 років стан справ щодо питань цифровізації у сфері правової охорони інтелектуальної власності значно покращився. За останні п'ять років відбулись суттєві зміни, а саме було впроваджено електронні системи подання заявок, а також контролю стану діловодства за заявками. Однак, впроваджені сервіси залишаються не зручними, з точки зору користувацького інтерфейсу, та складними до освоєння звичайними користувачами. Удосконалення вказаних сервісів забезпечить реальний доступ авторів та винахідників до можливості подання відповідних заявок та отримання правової охорони на об'єкти інтелектуальної власності.

Сорока Світлана Вікторівна, д.держ.упр., професор.

Запитання. У чому, на вашу думку, полягають проблеми початку функціонування Вищого суду з питань інтелектуальної власності. Чим зумовлена важливість початку його функціонування?

Відповідь. Дякую за запитання. Удосконалення правозастосування у сфері захисту інтелектуальної власності судовими органами є необхідною складовою підвищення ефективності організаційної структури державного управління у сфері інтелектуальної власності. Суттєвою проблемою є те, що створений в 2017 році Вищий суд з питань інтелектуальної власності донині фактично не почав функціонувати.

Запровадження єдиного суду в якому б розглядались усі справи щодо інтелектуальної власності, повинно сприяти якості судочинства в цій галузі, а також однаковому застосуванню норм права. В Україні реалізується модель новоутвореного спеціалізованого суду із відповідними інстанціями.

Справи щодо інтелектуальної власності станом на сьогодні розглядаються судами відповідно до їх предметної та суб'єктної юрисдикції загальної юрисдикції. Віднесення справ цієї категорії до відання спеціалізованого суду з інтелектуальної власності, безперечно, сприятиме однаковому застосуванню матеріальних і процесуальних норм права та зменшенню строків судових процесів, що матиме результатом формування належної судової практики та вдосконалення захисту інтелектуальної власності в судах.

Створення спеціалізованого суду сприяло б вирішенню такої проблеми, як професіоналізація суддів. У судах загальної юрисдикції існує практика обов'язкового призначення судових експертиз об'єктів інтелектуальної власності в кожному чи майже кожному випадку судового розгляду справи такого типу.

Будь-які зміни у сфері інтелектуальної власності мають супроводжуватися механізмом їх реального виконання. У ракурсі судового

захисту інтелектуальної власності, слід відзначити необхідність удосконалення виконання судових рішень у справах, що стосуються порушень прав інтелектуальної власності.

Ужва Алла Миколаївна, д.е.н., професор.

Запитання. Які інструменти підтримки інноваторів та бізнесу, в рамках відновлення України від наслідків збройної агресії проти України, можуть бути впроваджені у сфері державного управління інтелектуальною власністю?

Відповідь. Держава повинна створювати відповідні механізми стимулювання інтелектуальної (інноваційної) діяльності, охорони та захисту інтересів осіб у сфері інтелектуальної власності та не допускати втрати прав інтелектуальної власності у період дії воєнного стану. Державне управління в цій сфері повинно реалізовувати функції щодо мінімізації впливу негативних факторів та наслідків дії воєнного стану на громадян України. Перш за все, з боку держави потрібно забезпечити належний рівень фінансової підтримки інтелектуальної (інноваційної) діяльності, усунення перешкод у її здійсненні. Враховуючи інтелектуальний потенціал населення України та відповідні фінансові стимули, інноватори та бізнес будуть зацікавлені та спроможні спрямовувати свою діяльність на відновлення України від наслідків збройної агресії.

Антонова Людмила Володимирівна, д.держ.упр., професор.

Запитання. Як розвиток державно-приватного партнерства у сфері інтелектуальної власності може сприяти інноваційній (інтелектуальній) діяльності в Україні?

Відповідь. Дякую за питання. Розвиток державно-приватного партнерства у сфері інтелектуальної власності повинен стати запорукою удосконалення соціального механізму державного управління, який проявляється у взаємодії суб'єктів інтелектуальної власності та суб'єктів державного управління у сфері інтелектуальної власності. Такий механізм спрямовано на розвиток державно-приватного партнерства у сфері інтелектуальної власності, а також на співпрацю органів державної влади та громадських організацій для досягнення спільної мети, якою є створення умов для здійснення інтелектуальної (інноваційної) діяльності, за умови, що права на об'єкти інтелектуальної власності матимуть надійну правову охорону та ефективні способи захисту. Інноваційна (інтелектуальна) діяльність втрачає свій сенс, якщо в країні не забезпечується належний рівень правової охорони та можливості ефективного захисту об'єктів інтелектуальної власності.

Здобувач Слободянюк Дмитро Сергійович відповів на усі поставлені запитання, обґрунтувавши свою авторську позицію.

ВИСТУПИ РЕЦЕНЗЕНТІВ ДИСЕРТАЦІЙНОГО ДОСЛІДЖЕННЯ:

Андріяш Вікторія Іванівна, доктор наук з державного управління, професор кафедри публічного управління та адміністрування Навчально-наукового інституту публічного управління та адміністрування Чорноморського національного університету імені Петра Могили, м. Миколаїв, Україна.

Рецензент відмітив, що в дисертаційній роботі порушено низка надзвичайно важливих для публічного управління питань у сфері інтелектуальної власності.

Зазначив, що поставлена в роботі мета та завдання свідчать про актуальність проведеного наукового дослідження, результати якого є важливими для органів публічної влади.

Рецензент вказав на самостійність та системність проведення наукового дослідження, а також обґрунтованість отриманих автором результатів, які у сукупності вирішують актуальне наукове завдання публічного управління щодо удосконалення державної політики у сфері запобігання та протидії корупції.

Рецензент наголосив, що найбільш значущими одержаними результатами, які мають наукову новизну, є запропонований комплексний науковий підхід до реалізації стимулюючого впливу механізмів державного управління інтелектуальною власністю в Україні, стратегічною метою якого є примноження інтелектуального потенціалу держави для відновлення України, на основі системного застосування таких державно-управлінських впливів, як: стимулювання взаємодії бізнесу та держави, що передбачає залучення приватних ресурсів з метою здійснення цільових проєктів відновлення країни; активізація практичного впровадження стимулів економічного характеру у вигляді пільгових кредитів, особливого режиму оподаткування, цільового державного фінансування науково-технічних розробок; створення загальнонаціональної мережі незалежно керованих програм Pro Bono у сфері інтелектуальної власності, які будуть координуватися Українським національним офісом інтелектуальної власності та інновацій; створення необхідних умов для ефективного використання та комерціалізації об'єктів інтелектуальної власності з урахуванням приватних інтересів інноваторів, інвесторів та виробників конкурентоспроможних товарів і послуг;. Також, звернув увагу на удосконалення категоріально-понятійної бази науки державного управління щодо механізмів державного управління, зокрема, запропоновано авторське тлумачення механізмів державного управління у сфері інтелектуальної власності.

Рецензент зазначив, що при загальній позитивній оцінці даної дисертації, с підстави звернути увагу на наявність у ній окремих дискусійних моментів і зробити певні зауваження:

Розглядаючи питання діяльності держави в сфері інтелектуальної власності, котра здійснюється через механізми державного управління в першому розділі під назвою «Теоретичні засади державного управління інтелектуальною власністю в Україні» автор вказує, що її можливо описати як реалізацію функцій державного управління у цьому напрямку. Розкриттю вказаного твердження в роботі бракує деталізації відповідних норм і методів управління, за рахунок яких досягається вказана мета. Вважаємо, що вказане може значним чином впливати на значущість саме теоретичних та наукових здобутків вказаного дослідження.

У другому розділі під назвою «Аналіз забезпечуючих компонентів державного управління інтелектуальною власністю в Україні» автор зазначає, що до організаційної структури державного управління у сфері охорони, захисту інтелектуальної власності та стимулювання інтелектуальної (інноваційної) діяльності залучено велику кількість державних органів, що відносяться до різних гілок державної влади та мають різне підпорядкування, крім того, наводить перелік державних органів, які утворюють систему державного управління у сфері інтелектуальної власності та звертає увагу на необхідності забезпечення координації діяльності цих органів, але не вказує першопричин таких проблем та можливих варіантів їх вирішення, саме з точки зору підвищення рівня взаємодії та координації таких державних органів, що задіяні у сфері державного управління інтелектуальною власністю в Україні. Вважаємо, що детальне розкриття вказаних аспектів може мати більш практично значущі результати.

Розкриваючи питання третього розділу під назвою «Удосконалення механізмів державного управління інтелектуальною власністю в Україні» автор вказує, що розвиток економічного механізму державного управління у сфері інтелектуальної власності може стати запорукою можливості належної комерціалізації об'єктів інтелектуальної власності та інвестиційної привабливості України та звертає особливу увагу, що держава має концентруватися на економічно значущих об'єктах інтелектуальної власності, переорієнтації сфери інтелектуальної власності на економічні підвалини. Не зважаючи на те, що деякі аспекти цих питань висвітлені в роботі, однак, автор не наводить практичних прикладів з зазначенням причино-наслідкових зв'язків розвитку економічного механізму та подальшим підвищенням рівня інвестиційної привабливості України. Також в роботі не вказано, які об'єкти інтелектуальної власності можливо визначити, як економічно значущі.

Рецензент вказав, що зазначені зауваження суттєво не знижують загальної позитивної оцінки отриманих наукових результатів і можуть бути предметом активної дискусії під час захисту дисертаційної роботи.

Рецензент запропонував затвердити позитивний висновок про наукову новизну, теоретичне та практичне значення результатів дисертації Слободянюка Дмитра Сергійовича на тему “Удосконалення механізмів державного управління в сфері інтелектуальної власності в Україні” за спеціальністю 281 “Публічне управління та адміністрування” та рекомендувати

її до захисту на здобуття наукового ступеня доктора філософії у разовій спеціалізованій вченій раді.

Штиршов Олександр Миколайович, кандидат наук з державного управління, доцент кафедри місцевого самоврядування та регіонального розвитку Навчально-наукового інституту публічного управління та адміністрування Чорноморського національного університету імені Петра Могили, м. Миколаїв, Україна.

Вказав на те, що особливу увагу заслуговує наукова новизна одержаних результатів яка представлена як програмно-цільовий підхід розвитку системи державного управління у сфері інтелектуальної власності, який передбачає посилення інтелектуального потенціалу всього суспільства та досягнення низки якісних та кількісних змін у сфері інтелектуальної власності, де оціночними критеріями показників ефективності управлінського впливу виступають: сукупний економічний вигідний ефект; загальні технічні рішення, що захищені патентним правом; обсяг результатів інтелектуальної (інноваційної) діяльності; позиція країни у світовому та європейському рейтингах. Крім того, автором сформульовано основні положення вдосконалення державного управління інтелектуальною власністю. В роботі запропоновано концептуальні положення модернізації механізмів державного управління у сфері правової охорони інтелектуальної власності, основою яких є формування єдиної правової політики у сфері інтелектуальної власності на основі кодифікації законодавства у сфері інтелектуальної власності шляхом прийняття Кодексу інтелектуальної власності за пандектною моделлю та унормування стандартів діяльності Національного органу інтелектуальної власності.

Рецензент вказав на самостійність та системність проведення наукового дослідження, а також обґрунтованість отриманих автором результатів, які у сукупності вирішують актуальне наукове завдання публічного управління щодо удосконалення державної політики у сфері інтелектуальної власності.

Низка поставлених і розв'язаних в дисертаційній роботі задач за переліком та змістом є достатньою для досягнення мети дослідження. Аналіз дисертації демонструє змістовний підхід автора до вирішення поставлених завдань, що систематизуються у мету дослідження. Наукові положення, що становлять наукову новизну дисертаційної роботи, висновки і рекомендації опираються на ґрунтовні дослідження, здійснені на основі аналізу наукових праць багатьох відомих українських та закордонних науковців, опрацювання великого масиву статистичних даних, результатів власних наукових досліджень, що свідчить про достатню міру їх обґрунтованості.

Рецензент відмітив відповідність і повноту викладу положень дисертаційної роботи в наукових публікаціях, апробацією в науково-практичних конференціях та практичне значення.

Рецензент зазначив, що при загальній позитивній оцінці дисертації, є підстави звернути увагу на наявність у ній окремих дискусійних моментів і зробити певні зауваження:

У першому розділі під назвою «Теоретичні засади державного управління інтелектуальною власністю в Україні» дисертант зазначає, що відсутність теоретичних розробок щодо удосконалення механізмів державного управління у сфері інтелектуальної власності не сприяє вирішенню проблеми охорони та захисту об'єктів інтелектуальної власності, а також стимулювання інтелектуальної (інноваційної) діяльності у державі, що, зважаючи на численні фактори, є актуальним питанням для забезпечення національної безпеки, зростання економіки, а також, внутрішньої та зовнішньої політики держави. Хоча дисертант і розкриває аспекти забезпечення національної безпеки України за рахунок удосконалення відповідних механізмів, але в повній мірі вказане питання не розкривається в дисертаційній роботі.

У другому розділі під назвою «аналіз забезпечуючих компонентів державного управління інтелектуальною власністю в Україні» дисертант вказує, що органи державної влади, віднесені до організаційної структури державного управління у сфері інтелектуальної власності в Україні, мають значні повноваження для здійснення стимулюючої, контрольної, правоохоронної та правозахисної діяльності. Крім того, зазначає, що при розподіленні таких повноважень не вдалося повністю уникнути їх дублювання. Незважаючи на той факт, що дисертант наводить перелік державних органів, які утворюють систему державного управління у сфері інтелектуальної власності та звертає увагу на окремі проблеми дублювання повноважень не наводить в роботі графічних матеріалів, які б в повній мірі відображали проблеми взаємодії таких державних органів та реалізації їх повноважень. У зв'язку із цим, питання дублювання повноважень державних органів у сфері інтелектуальної власності в Україні варто було представити більш ширше, розкрити їх суть та наслідки, а також окреслити конкретні шляхи вирішення цих питань.

У третьому розділі під назвою «Удосконалення механізмів державного управління інтелектуальною власністю в Україні» дисертант розглядає питання подолання проблем, що ускладнюють ефективну реалізацію державно-управлінських функцій у сфері інтелектуальної власності та вказує, що удосконалення системи правової охорони інтелектуальної власності є неможливим без визначення правових підходів до нормативно-правового регулювання означеної суспільної сфери та законодавство у сфері інтелектуальної власності потребує модернізації у зв'язку з останніми політико-правовими змінами в Україні. Однак не вказує причинно-наслідкових зв'язків між політико-правовими змінами в Україні та необхідністю модернізації системи державного управління у сфері інтелектуальної власності. Вважаємо, що розгляд таких аспектів може стати підґрунтям для більшого розкриття питання модернізації системи державного управління у сфері інтелектуальної власності в Україні.

Рецензент вказав, що зазначені зауваження суттєво не знижують загальної позитивної оцінки отриманих наукових результатів і можуть бути предметом активної дискусії під час захисту дисертаційної роботи.

З огляду на актуальність, новизну, важливість здобутих автором наукових

результатів, їх обґрунтованість і достовірність, практичну цінність сформульованих положень і висновків, рецензент запропонував затвердити позитивний висновок про наукову новизну, теоретичне та практичне значення результатів дисертації Слободянюка Дмитра Сергійовича на тему “Удосконалення механізмів державного управління в сфері інтелектуальної власності в Україні” за спеціальністю 281 “Публічне управління та адміністрування” та рекомендувати її до захисту на здобуття наукового ступеня доктора філософії у разовій спеціалізованій вченій раді.

ВИСТУПИЛИ:

Ємельянов Володимир Михайлович, доктор наук з державного управління, професор, директор Навчально-наукового інституту публічного управління та адміністрування Чорноморського національного університету імені Петра Могили, Заслужений діяч науки і техніки України, м. Миколаїв, Україна (науковий керівник).

Науковий керівник відмітив, що під час навчання в аспірантурі **Слободянюк Дмитро Сергійович** приймав участь у виконанні НДР, що проводилась професорсько-викладацьким складом кафедри, ним була успішно виконана академічна частина програми навчання, не порушувались строки виконання запланованих індивідуальним планом заходів, показав високий рівень теоретичної підготовки, здатність ставити й творчо підходити до вирішення складних науково-практичних завдань, самостійно вести науковий пошук та проводити дослідження.

Особистими якостями **Слободянюка Дмитра Сергійовича** є високий рівень інтелекту, цілеспрямованість та наполегливість в оволодінні новими знаннями, висока організованість та відповідальне ставлення до роботи.

Аспірант постійно займається підвищенням своєї професійної і наукової кваліфікації.

Під час роботи над дисертацією **Слободянюк Дмитро Сергійович** суттєво підвищив свій науково-професійний рівень, проведеному ним дослідженню притаманні риси системності, логічно вибудованої та орієнтованої на вирішення поставлених завдань роботи.

Дисертаційна робота є завершеною кваліфікаційною науковою працею, в якій розв’язано актуальне наукове завдання та дано науково-теоретичне обґрунтування отриманим результатам, що мають теоретичну та практичну цінність, розкрита тема наукового дослідження та досягнута його мета,

Достовірність і обґрунтованість отриманих результатів базується на значному інформаційному матеріалі та використанні різних методів наукового дослідження.

Публікації розкривають основний зміст дисертації та відповідають п.8 «Порядку присудження ступеня доктора філософії та скасування рішення разової спеціалізованої вченої ради закладу вищої освіти, наукової установи про присудження ступеня доктора філософії», затвердженого Постановою Кабінету Міністрів України № 44 від 12.01.2022 р. (зі змінами, внесеними згідно з Постановою КМУ № 341 від 21.03.2022 р.).

Так, основні положення дисертаційної роботи висвітлені у опубліковано в 8 наукових працях загальним обсягом 6,4 друк. арк. (особистий внесок автора – 4 друк. арк.), серед яких: 4 статті у наукових фахових виданнях України та 4 публікацій у матеріалах міжнародних та всеукраїнських науково-практичних конференцій.

Робота відповідає вимогам «Порядку присудження ступеня доктора філософії та скасування рішення разової спеціалізованої вченої ради закладу вищої освіти, наукової установи про присудження ступеня доктора філософії», затвердженого Постановою Кабінету Міністрів України № 44 від 12.01.2022 р. (зі змінами, внесеними згідно з Постановою КМУ № 341 від 21.03.2022 р.).

Враховуючи означене, дисертація **Слободянюка Дмитра Сергійовича** на тему «Удосконалення механізмів державного управління в сфері інтелектуальної власності в Україні» заслуговує на присудження ступеня доктора філософії за спеціальністю 281 «Публічне управління та адміністрування».

ПРИЙНЯЛИ УЧАСТЬ У ОБГОВОРЕННІ:

Сорока С.В. – д.держ.упр., професор. Відзначила надзвичайну актуальність досліджуваної теми, акцентувала увагу на обґрунтованості основних положень дисертаційної роботи, базованих на зарубіжних та вітчизняних практиках, значній кількості проаналізованих нормативно-правових актів та літературних джерел, а також на тому, що аспірант вільно орієнтується в питаннях теми дослідження, так як має практичний досвід роботи в органах державної влади.

Андріяш В.І. – д. держ.упр., професор. Відмітила, що робота досить ґрунтовна, в ній порушено широке коло важливих для публічного управління питань, цікава за змістом. Запропонувала затвердити позитивний висновок про наукову новизну, теоретичне та практичне значення результатів зазначеної дисертації та рекомендувати її до захисту у разовій спеціалізованій вченій раді на здобуття ступеня доктора філософії за спеціальністю 281 “Публічне управління та адміністрування” з галузі знань 28 “Публічне управління та адміністрування”.

Стоян О.Ю. – д.держ.упр., професор. Позитивно оцінив роботу, доповідь та відповіді на запитання здобувача. Підкреслив не лише теоретичне значення роботи, а й те, що вона містить конкретні положення, які мають практичну цінність і заслуговують на більш поглиблене дослідження.

Антонова Л.М. – держ.упр., професор. Запропонувала затвердити позитивний висновок про наукову новизну, теоретичне та практичне значення результатів зазначеної дисертації та рекомендувати її до захисту у разовій спеціалізованій вченій раді на здобуття ступеня доктора філософії за спеціальністю 281 “Публічне управління та адміністрування” з галузі знань 28 “Публічне управління та адміністрування”.

Штиршов О.М. – к.держ.упр., доцент. Відмітив комплексність розгляду проблематики, що значно підвищило її наукову цінність та практичне значення. Запропонував затвердити позитивний висновок про наукову новизну,

теоретичне та практичне значення результатів зазначеної дисертації та рекомендувати її до захисту у разовій спеціалізованій вченій раді на здобуття ступеня доктора філософії за спеціальністю 281 “Публічне управління та адміністрування” з галузі знань 28 “Публічне управління та адміністрування”.

Івашова Л. М. – д. держ.упр., професор. Запропонувала затвердити позитивний висновок про наукову новизну, теоретичне та практичне значення результатів зазначеної дисертації та рекомендувати її до захисту у разовій спеціалізованій вченій раді на здобуття ступеня доктора філософії за спеціальністю 281 “Публічне управління та адміністрування” з галузі знань 28 “Публічне управління та адміністрування”.

ВИСНОВОК

про наукову новизну, теоретичне та практичне значення результатів дисертації Слободянюка Дмитра Сергійовича, що подається на здобуття ступеня доктора філософії за спеціальністю 281 “Публічне управління та адміністрування” на тему “Удосконалення механізмів державного управління в сфері інтелектуальної власності в Україні”

Актуальність теми та її зв'язок із планами науково-дослідних робіт. Сучасність вказує на важливість інтелектуальної власності – результатів інтелектуальної (інноваційної) та творчої діяльності людини. Інвестиції в інноваційні технології, створення культурної спадщини та інтелектуально інтенсивні галузі втрачають своє економічне значення, якщо в країні не створені умови для здійснення інтелектуальної (інноваційної) діяльності, а права на об'єкти інтелектуальної власності не мають надійної правової охорони та захисту.

Вказане зумовлює особливу значимість удосконалення механізмів державного управління інтелектуальною власністю як і для кожного творця, винахідника чи раціоналізатора, так і для суспільства та держави в цілому.

Удосконалення механізмів державного управління інтелектуальною власністю для України є необхідною умовою для її інтеграції до міжнародних структур. Крім того, удосконалення механізмів державного управління інтелектуальною власністю може бути запорукою підтримання загального позитивного іміджу на міжнародній арені.

Рівень правової охорони, а також можливості для ефективного захисту інтелектуальної власності в державі впливає на інвестиційну привабливість країни, її позицію в міжнародній торговельній системі та конкурентоспроможність її інтелектуальних ресурсів.

В Україні механізми державного управління інтелектуальною власністю залишаються не ефективними. Фактично відсутні стимули для розробки та впровадження інноваційних рішень, система правової охорони функціонує недосконало, що зумовлено постійним реформуванням та процесами оптимізації в цій сфері, а рівень захисту прав інтелектуальної власності

залишається низьким, кількість порушень прав суб'єктів інтелектуальної власності зростає.

Показовим є той факт, що започаткований в 2017 році український стартап «PatentBot» в 2022 році почав процес ліквідації. «PatentBot» – сервіс для реєстрації торговельних марок, патентів та об'єктів авторського права.

Вказане свідчить, що такі інноваційні стартапи в Україні не можуть бути повноцінно реалізовані, не знаходять державної підтримки, не мають стимулюючих факторів. Також можливо зазначити, що процес ліквідації пов'язаний ще й з тим, що сервіс не знайшов відповідної підтримки й серед користувачів, враховуючи незацікавленість в отриманні правової охорони на об'єкти інтелектуальної власності.

Крім того, триваюча війна, погіршення фінансового становища суб'єктів господарської діяльності, руйнування усталених економічних зв'язків у межах країни та з іноземними партнерами становлять серйозні виклики для всіх галузей економіки.

Необхідно вжити заходи, щоб переломити цю несприятливу ситуацію для вдосконалення механізмів державного управління інтелектуальною власністю, що зумовить розвиток сфери інтелектуальної власності в Україні в цілому.

У цьому контексті надзвичайно важливим є науковий аналіз адміністративних механізмів у цій сфері та теоретичних розробок, які дозволять підвищити ефективність цих механізмів.

Дисертаційна робота виконувалася в Навчально-науковому інституті публічного управління та адміністрування Чорноморський національний університет імені Петра Могили: «Державна політика формування ефективного функціонування та розвитку спроможних до самоврядування територіальних громад у процесі децентралізації як запорука національної безпеки» (державний реєстраційний номер 0119U100372), у рамках якої автором системно представлено перспективні напрям удосконалення механізмів державного управління інтелектуальною власністю в Україні.

Формулювання наукового завдання, нове вирішення якого отримано в дисертації. У дисертаційній роботі обґрунтовано теоретико-методологічні засади і вироблено методичні підходи щодо удосконалення механізмів державного управління в сфері інтелектуальної власності в Україні.

Наукові положення, розроблені особисто здобувачем, та їх новизна визначається особистим внеском автора у вирішення актуального наукового завдання у галузі державного управління, що полягає в обґрунтуванні теоретичних положень та розробці практичних рекомендацій щодо удосконалення механізмів державного управління в сфері інтелектуальної власності в Україні.

Найсуттєвіші результати дослідження, що містять наукову новизну, полягають у тому, що:

вперше:

– запропоновано комплексний науковий підхід до реалізації стимулюючого впливу механізмів державного управління інтелектуальною власністю в Україні, стратегічною метою якого є примноження інтелектуального потенціалу держави для відновлення України, на основі системного застосування таких державно-управлінських впливів, як: стимулювання взаємодії бізнесу та держави, що передбачає залучення приватних ресурсів з метою здійснення цільових проєктів відновлення країни; активізація практичного впровадження стимулів економічного характеру у вигляді пільгових кредитів, особливого режиму оподаткування, цільового державного фінансування науково-технічних розробок; створення загальнонаціональної мережі незалежно керованих програм Pro Vopo у сфері інтелектуальної власності, які будуть координуватися Українським національним офісом інтелектуальної власності та інновацій; створення необхідних умов для ефективного використання та комерціалізації об'єктів інтелектуальної власності з урахуванням приватних інтересів інноваторів, інвесторів та виробників конкурентоспроможних товарів і послуг;

удосконалено:

– програмно-цільовий підхід розвитку системи державного управління у сфері інтелектуальної власності, який передбачає посилення інтелектуального потенціалу всього суспільства та досягнення низки якісних та кількісних змін у сфері інтелектуальної власності, де оціночними критеріями показників ефективності управлінського впливу виступають: сукупний економічний вигідний ефект; загальні технічні рішення, що захищені патентним правом; обсяг результатів інтелектуальної (інноваційної) діяльності; позиція країни у світовому та європейському рейтингах;

– концептуальні положення функціонування механізмів державного регулювання у сфері інтелектуальної власності на основі виокремлення правового, організаційного, політичного, економічного, соціального та інституційного механізмів, що є взаємопов'язаними та перебувають під систематичним опосередкованим впливом низки чинників, серед яких: ресурсний, ринковий, соціальний, мотиваційний та науково-технічний;

– стратегічні положення щодо формування забезпечуючих компонентів державного управління інтелектуальною власністю в Україні (нормативно-правового, інституційного та функціонального забезпечення державного управління у сфері інтелектуальної власності), що передбачають впровадження комплексного підходу при реалізації інноваційної моделі розвитку держави; синхронізацію функцій та процесів державно-управлінського впливу з орієнтирами глобальних трансформацій у світі, розвиток кадрового потенціалу як джерела виникнення інновацій; реалізацію різноманітних програм і проєктів з метою підвищення інтелектуальної (інноваційної) активності підприємств; впровадження фіскальних та інших регуляторних інструментів стимулюючої дії; посередництво держави у створенні ефективної взаємодії між академічною та прикладною наукою;

набули подальшого розвитку:

– концептуальні положення модернізації механізмів державного управління у сфері правової охорони інтелектуальної власності, основою яких є формування єдиної правової політики у сфері інтелектуальної власності на основі кодифікації законодавства у сфері інтелектуальної власності шляхом прийняття Кодексу інтелектуальної власності за пандектною моделлю та унормування стандартів діяльності Національного органу інтелектуальної власності;

– напрями інституційної трансформації державного управління у сфері захисту інтелектуальної власності, що спрямовані на забезпечення ефективного правосуддя у сфері інтелектуальної власності та передбачають практичне функціонування спеціалізованої судової інстанції з вирішення спорів у сфері інтелектуальної власності в Україні; удосконалення процесуального законодавства, врегулювання проблемних моментів діяльності Вищого суду з питань інтелектуальної власності на основі прийняття спеціального нормативно-правового акта; віднесення розгляду кримінальних справ за фактами кримінальних правопорушень у сфері інтелектуальної власності до його відання; забезпечення завершення конкурсів на посади суддів цього суду та збільшення видатків на здійснення ним правосуддя;

– понятійно-категорійний апарат дослідження шляхом доповнення та уточнення змісту категорії «механізм державного управління в сфері інтелектуальної власності», який розглядається в роботі як комплексна система принципів управління, інструментів, важелів та методів, котрі використовуються органами державної влади з метою формування та впровадження державної політики у сфері інтелектуальної власності, що базується на відповідній нормативно-правовій, організаційно-функціональній та інформаційно-аналітичній базі та спрямовується на забезпечення взаємодії, координації та узгодженості дій на різних рівнях із залученням різних елементів управління під час створення та реалізації об'єктів права інтелектуальної власності задля підвищення ефективності.

Обґрунтованість і достовірність наукових положень, висновків, рекомендацій, які захищаються. Наукові положення, висновки і рекомендації, сформульовані в дисертації, відповідають вимогам до такого виду досліджень. Високий рівень обґрунтованості наукових положень, висновків, рекомендацій, сформульованих у дисертації, їх достовірність забезпечені: використанням методології теорії систем та теорії організацій, застосуванням комплексу сучасних методів наукових досліджень; професійним вирішенням автором низки наукових завдань, що сприяло реалізації поставленої мети дослідження, та адекватністю структурно-логічної схеми дослідження визначеній меті: кожен наступний розділ чи підрозділ органічно пов'язаний з попереднім і доповнює його; використанням широкої джерельної бази за темою дисертації.

Інформаційними джерелами дослідження стали Конституція України, нормативно-правові акти України, країн-членів і інституцій Європейського Союзу, програмні документи державних органів України, монографії і статті

вітчизняних і зарубіжних авторів, аналітичні доповіді міжнародних організацій, інформаційні матеріали періодичних видань та мереж Інтернету з питань за темою дослідження.

Наукове значення роботи полягає у вирішенні нового наукового завдання, що полягає в обґрунтуванні теоретичних положень та розробці практичних рекомендацій щодо вдосконалення механізмів в сфері інтелектуальної власності в Україні, а саме: узагальнені теоретичних засад механізмів державного управління та перенесення їх на сферу інтелектуальної власності; обґрунтування існування окремих державно-управлінських функцій у сфері інтелектуальної власності, а саме стимулювання інтелектуальної (інноваційної) діяльності, правової охорони та захисту інтелектуальної власності, та з'ясувати їх сутність; визначення механізмів державного управління у сфері стимулювання інтелектуальної (інноваційної) діяльності, правової охорони та захисту інтелектуальної власності та обґрунтування їх місце у відповідній системі державного управління; оцінення сучасного стану нормативно-правового, інституційного та функціонального компонентів державного управління інтелектуальною власністю та виявлення проблем, пов'язаних з їх реалізацією; визначення концептуальних засад удосконалення механізмів державного управління у сфері стимулювання інтелектуальної (інноваційної) діяльності, правової охорони та захисту інтелектуальної власності за допомогою механізмів державного управління; пропозицій напрямів удосконалення окремих механізмів державного управління у сфері стимулювання інтелектуальної (інноваційної) діяльності, правової охорони та захисту інтелектуальної власності.

Практичне значення та використання результатів дисертаційного дослідження полягає у тому, що теоретичні і методичні положення дослідження доведені до рівня конкретних рекомендацій які можуть бути використані в практичній роботі як законодавчих, так виконавчих органів державної влади різних рівнів, органами місцевого самоврядування у процесах, що пов'язані з розробкою нормативно-правових документів що спрямовані на удосконалення механізмів державного управління в сфері інтелектуальної власності в Україні.

Зокрема, основні теоретичні положення, запропоновані висновки та рекомендації використано в роботі: Управлінням освіти Миколаївської міської ради щодо здійснення публічних закупівель якщо роботи, товари чи послуги можуть бути виконані, поставлені чи надані виключно певним суб'єктом господарювання у зв'язку з необхідністю захисту прав інтелектуальної власності, а саме питань нормативно-правового регулювання сфери інтелектуальної власності, державної системи правової охорони та захисту інтелектуальної власності, переліку державних органів, які реалізують державну політику у сфері інтелектуальної власності та їх повноважень (довідка про впровадження №3663/13.01.01-07/24 від 12.10.2023); Управлінням з питань культури та охорони культурної спадщини Миколаївської міської ради

щодо питань взаємодії з суб'єктами авторського права та суміжних прав, організаціями колективного управління, творчими спілками, а також у процесі підготовки тематичних семінарів присвячених питанням інтелектуальної власності (квітень-травень 2021 року) для керівників та фахівців закладів культури міста Миколаєва з метою підвищення їх кваліфікації та професійного розвитку в питаннях щодо: поняття права інтелектуальної власності, об'єктів права інтелектуальної власності, суб'єктів права інтелектуальної власності, підстав виникнення (набуття) права інтелектуальної власності, особистих немайнових та майнових прав інтелектуальної власності, правил використання та розпорядження об'єктами інтелектуальної власності, окремих аспектів авторського права та суміжних прав, діяльності організацій колективного управління, правового регулювання сфери інтелектуальної власності, державної системи правової охорони інтелектуальної власності, а також ефективних способів захисту порушених прав на об'єкти інтелектуальної власності (довідка про впровадження №58/15.01.10/23-2 від 11.10.2023); Миколаївським регіональним центром підвищення кваліфікації щодо державного управління у процесі підготовки тем/модулів загальної професійної програми підвищення кваліфікації (модуль «Традиції та інновації публічного управління» ЗП програми «Професійна та соціальна адаптація державного службовця» (2020-2023), загальних/спеціальних короткострокових програм, проведення консультацій та викладанні лекцій для державних службовців категорій Б та В, посадових осіб місцевого самоврядування V- VII категорій посад, депутатів місцевих рад в рамках проекту «Безоплатна правнича допомога» (2018-2022) щодо питань державного управління інтелектуальною власністю в Україні, зокрема, функцій державного управління у сфері інтелектуальної власності та сутності механізмів державного управління інтелектуальною власністю та їх місця у системі державного управління, а також окремих аспектів удосконалення вказаних механізмів, що стосуються реалізації державно-управлінських функцій стимулювання інтелектуальної (інноваційної) діяльності, правової охорони та захисту об'єктів інтелектуальної власності в Україні (довідка про впровадження №248/03/14/2023 від 10.10.2023); Теоретичні положення та практичні рекомендації, які обґрунтовано в дисертаційній роботі, впроваджені в навчальний процес у ході підготовки фахівців за освітньо-кваліфікаційними рівнями «бакалавр» та «магістр» за напрямом «Публічне управління та адміністрування» денної та заочної форми навчання при викладанні навчальних дисциплін «Публічна служба», «Правові засади публічної служби», «Публічна політика», «Вступ до спеціальності» у Чорноморському національному університеті імені Петра Могили (довідка про впровадження № 08/06/03-2 від 10.10.2023 р.);

Теоретичні положення та практичні рекомендації, які обґрунтовано в дисертаційній роботі, впроваджені в навчальний процес у ході підготовки фахівців за освітньо-кваліфікаційними рівнями «бакалавр» та «магістр» за напрямом «Публічне управління та адміністрування» денної та заочної форми навчання у Чорноморському національному університеті імені Петра Могили.

Повнота викладення матеріалів дисертації в публікаціях та особистий внесок у них автора. Результати дослідження опубліковано в 8 наукових працях загальним обсягом 6,4 друк. арк. (особистий внесок автора – 4 друк. арк.), серед яких: 4 статті у наукових фахових виданнях України та 4 публікацій у матеріалах міжнародних та всеукраїнських науково-практичних конференцій.

Основні ідеї та розробки, здійснені в рамках дисертаційного дослідження, у тому числі ті, що характеризують наукову новизну, практичне значення та отримані особисто автором результати. Внесок автора в колективні наукові роботи конкретизовано у списку публікацій.

Праці, які відображають основні наукові результати дисертації:

Статті у наукових фахових виданнях України

1. Слободянюк Д. С., Система державного управління сферою інтелектуальної власності в Україні: структура та сучасний стан. Публічне управління та регіональний розвиток, 01, 2018. С. 144-162.

URL: <https://pard.mk.ua/index.php/journal/article/view/56/56>

DOI: <https://doi.org/10.26693/pard2018.01.11>

2. Ємельянов В. М., Слободянюк Д. С. Проблеми становлення державного управління інтелектуальною власністю в Україні. Публічне управління та регіональний розвиток, 02, 2018. С. 322-344.

URL: <https://pard.mk.ua/index.php/journal/article/view/89/68>

DOI: <https://doi.org/10.26693/pard2018.02.322>

3. Слободянюк Д. С., Деякі аспекти вдосконалення правового механізму державного управління в сфері інтелектуальної власності в Україні. Публічне управління та регіональний розвиток, 15, 2022. С. 186-209.

URL: <https://pard.mk.ua/index.php/journal/article/view/291/246>

DOI: [10.34132/pard2022.15.09](https://doi.org/10.34132/pard2022.15.09)

4. Слободянюк Д. С., Досвід формування правового механізму публічного управління у сфері охорони торговельних марок в країнах Європи: проблеми та перспективи його впровадження в Україні. Публічне управління та регіональний розвиток, 17, 2022. С. 814-833.

URL: <https://pard.mk.ua/index.php/journal/article/view/321/276>

DOI: <https://doi.org/10.34132/pard2022.17.08>

Опубліковані праці у виданнях апробаційного характеру

5. Слободянюк Д. С. Актуальні питання державного управління інтелектуальною власністю в Україні. Ольвійський форум – 2019 : стратегії країн Причорноморського регіону в геополітичному просторі : XIII міжнар. наук. конф. 6–9 червня 2019 р., м. Миколаїв : програма та тези доповідей : наукової конференції «Державна політика формування спроможних до самоврядування територіальних громад у процесі децентралізації як запорука національної безпеки» / Чорном. нац. ун-т ім. Петра Могили. – Миколаїв : Вид-во ЧНУім. Петра Могили, 2019. С. 133-135.

6. Слободянюк Д. С. Проблеми державного управління в сфері інтелектуальної власності в Україні. Могилянські читання – 2019 : Досвід та

тенденції розвитку суспільства в Україні : глобальний, національний та регіональний аспекти : XXII Всеукр. наук.-метод. конф. : тези доповідей. Публічне управління в Україні в умовах децентралізації влади та наближення її до європейських стандартів, Миколаїв, 11–16 листоп. 2019 р. / ЧНУ ім. Петра Могили. – Миколаїв : Вид-во ЧНУ ім. Петра Могили, 2019. С. 45-46.

7. Слобдянюк Д. С. Актуальні питання реформування системи колективного управління авторськими і суміжними правами в Україні відповідно до вимог ЄС. Лісабонський договір – 10 років після набуття чинності. Що змінилося у функціонуванні ЄС? : Науково-практична конференція : тези доп., Миколаїв, 2 грудня 2019 р. / ЧНУ ім. Петра Могили. – Миколаїв, 2019. С. 162-165.

8. Слобдянюк Д. С. Організаційно-структурний механізм державного управління в сфері інтелектуальної власності в Україні: шляхи вдосконалення та перспективи розвитку. Ольвійський форум – 2022: стратегії країн Причорноморського регіону в геополітичному просторі : XVI міжнар. наук. конф. 23–26 червня 2022 р., м. Миколаїв : тези доп. : Публічне управління в Україні в умовах децентралізації влади та наближення її до європейських стандартів / Чорном. нац. ун-т ім. Петра Могили. – Миколаїв : Вид-во ЧНУ ім. Петра Могили, 2022. С. 23-25.

Структура та обсяг дисертації визначається метою, завданнями та предметом дослідження і композиційно складається із вступу, трьох розділів, що містять у собі дев'ять підрозділів, висновків, загального списку використаних джерел та додатків.

Оцінка мови та стилю дисертації. Текст дисертації викладено грамотною мовою, логічно та послідовно. Матеріали дослідження викладені з дотриманням вимог наукового стилю. Дисертація оформлена згідно з вимогами Міністерства освіти і науки України.

Характеристика особистості здобувача. Під час навчання в аспірантурі **Слобдянюк Дмитро Сергійович** приймав участь у виконанні НДР, що проводилась кафедрою, ним була успішно виконана академічна частина програми навчання, не порушувались строки виконання запланованих індивідуальним планом заходів, показав високий рівень теоретичної підготовки, здатність ставити й творчо підходити до вирішення складних науково-практичних завдань, самостійно вести науковий пошук та проводити дослідження.

Особистими якостями **Слобдянюка Дмитра Сергійовича** є високий рівень інтелекту, цілеспрямованість та наполегливість в оволодінні новими знаннями, висока організованість та відповідальне ставлення до роботи.

УХВАЛИЛИ:

1. Затвердити висновок про наукову новизну, теоретичне та практичне значення результатів дисертації **Слободянюка Дмитра Сергійовича** на тему **“Удосконалення механізмів державного управління в сфері інтелектуальної власності в Україні”**.

Вважати, що актуальністю, ступенем новизни, обґрунтованістю, науковою та практичною цінністю здобутих результатів дисертація **Слободянюка Дмитра Сергійовича** повністю відповідає спеціальності 281 “Публічне управління та адміністрування” та вимогам Порядку підготовки здобувачів вищої освіти ступеня доктора філософії та доктора наук у вищих навчальних закладах (наукових установах), затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 23 березня 2016 року № 261 (зі змінами і доповненнями від 03 квітня 2019 року № 283). Також відповідає вимогам «Порядку присудження ступеня доктора філософії та скасування рішення разової спеціалізованої вченої ради закладу вищої освіти, наукової установи про присудження ступеня доктора філософії», затвердженого Постановою Кабінету Міністрів України № 44 від 12.01.2022 р. (зі змінами, внесеними згідно з Постановою КМУ № 341 від 21.03.2022 р.).

2. Рекомендувати дисертаційну роботу **“Удосконалення механізмів державного управління в сфері інтелектуальної власності в Україні”**, подану **Слободянюком Дмитром Сергійовичем** на здобуття ступеня доктора філософії за спеціальністю 281 “Публічне управління та адміністрування” до захисту у разовій спеціалізованій вченій раді.

3. Пропонувати Вченій раді Чорноморського національного університету імені Петра Могили клопотати про призначення:

Головою разової спеціалізованої вченої ради:

Антонову Людмилу Володимирівну, доктора наук з державного управління, професора кафедри обліку і аудиту Чорноморського національного університету імені Петра Могили, м. Миколаїв, Україна.

Рецензентами:

Андріяш Вікторію Іванівну, доктора наук з державного управління, професора кафедри публічного управління та адміністрування Навчально-наукового інституту публічного управління та адміністрування Чорноморського національного університету імені Петра Могили, м. Миколаїв, Україна;

Штирьова Олександра Миколайовича, кандидата наук з державного управління, доцента кафедри місцевого самоврядування та регіонального розвитку Навчально-наукового інституту публічного управління та адміністрування Чорноморського національного університету імені Петра Могили, м. Миколаїв, Україна.

Офіційними опонентами:

Васильєву Олександрю Іллівну, доктора наук з державного управління, професора кафедри соціальної філософії та управління Державного податкового університету, м. Ірпінь, Україна;

Івашову Людмилу Миколаївну, доктора наук з державного управління, професора кафедри публічного управління та митного адміністрування Університету митної справи та фінансів, м. Дніпро, Україна.

Результати голосування присутніх на засіданні докторів наук та кандидатів наук:

– всього: “за” – 19, “проти” – 0, “утрималося” – 0.

Рецензенти:

доктор наук з державного управління,
професор

Андріяш В.І.

кандидат наук з державного управління,
доцент

Штирьов О.М.

Головуючий на засіданні:

доктор наук з державного управління,
професор

Антонова Л.В.

Секретар засідання:

викладач

Малікіна О.А